

POSTANOWIENIE

Dnia 23 maja 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Dończyk

SSN Irena Gromska-Szuster

Protokolant Bożena Kowalska

w sprawie egzekucyjnej prowadzonej przez Komornika Sądowego
przy Sądzie Rejonowym w S.
z wniosku Burmistrza Miasta R.
przeciwko D. K.
o egzekucję świadczenia pieniężnego,
na posiedzeniu jawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 23 maja 2014 r.,
na skutek zagadnienia prawnego przedstawionego
przez Sąd Okręgowy w Ł.
postanowieniem z dnia 7 listopada 2013 r., sygn. akt III Cz [...],

"Czy postępowanie przed sądem, w składzie którego uczestniczył sędzia zniesionego Sądu Rejonowego, przeniesiony na swój wniosek na inne miejsce służbowe decyzją wydaną i podpisaną w zastępstwie Ministra Sprawiedliwości w trybie artykułu 75 § 2 pkt 1 i § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r., Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. 2012.427.j.t.) przez Podsekretarza Stanu, dotknięte jest nieważnością?"

odmawia podjęcia uchwały.

Uzasadnienie

Postanowieniem z 7 listopada 2013 r. Sąd Okręgowy w Ł., przy rozpoznawaniu zażalenia Burmistrza Miasta R. na postanowienie Sądu Rejonowego w S., Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w R. z 4 kwietnia 2013 r. o odrzuceniu jego skargi na czynności komornika, przedstawił Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne, któremu nadał formę pytania: czy postępowanie przed sądem, w składzie którego uczestniczył sędzia zniesionego Sądu Rejonowego przeniesiony na swój wniosek na inne miejsce służbowe decyzją wydaną i podpisaną w zastępstwie Ministra Sprawiedliwości w trybie art. 75 § 2 pkt 1 i § 3 ustawy z 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn.: Dz. U. 2012, poz. 427; dalej: „p.u.s.p.”) przez podsekretarza stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, jest dotknięte nieważnością?

Sąd Okręgowy stwierdził, że Sąd Rejonowy w R. został zniesiony stosownie do § 1 pkt 15 lit. c rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 5 października 2012 r. w sprawie zniesienia niektórych sądów rejonowych (Dz. U. 2012, poz. 1121). Na podstawie § 2 pkt 15 lit. d zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z 29 listopada 2012 r. w sprawie zniesienia i utworzenia niektórych wydziałów w sądach rejonowych oraz zmiany zarządzenia w sprawie utworzenia wydziałów w sądach rejonowych (Dz. Urz. MS 2012, poz. 168) w Sądzie Rejonowym w S. utworzony został VIII Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w R..

Sędzia uczestniczący w jednoosobowym składzie Sądu pierwszej instancji został przeniesiony do Sądu Rejonowego w S. (bez wskazania wydziału zamiejscowego) decyzją wydaną i podpisaną w zastępstwie Ministra Sprawiedliwości przez podsekretarza stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, na podstawie art. 75 § 2 pkt 1 i § 3 p.u.s.p., na wniosek sędziego złożony 24 października 2012 r.

Sąd Okręgowy powołał się na uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2013 r., III CZP 46/13 (OSNC 2013, nr 12, poz. 135), i stwierdził, że wadliwość decyzji o przeniesieniu sędziego na inne miejsce

służbowe podjętej przez inną osobę niż Minister Sprawiedliwości sprawa, iż sędzia, którego ona dotyczy, nie może wykonywać władzy jurysdykcyjnej w sądzie, do którego został w ten sposób przeniesiony. Skład orzekający wyznaczony z udziałem takiego sędziego jest zatem sprzeczny z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c., co skutkuje nieważnością postępowania, którą sąd odwoławczy na podstawie art. 378 § 1 k.p.c. bierze pod uwagę z urzędu w granicach zaskarżenia. Wprawdzie uchwała zapadła w związku ze zmianami organizacyjnymi w strukturze wymiaru sprawiedliwości przeprowadzonymi rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z 5 października 2012 r. w sprawie zniesienia niektórych sądów rejonowych (Dz. U. z 2012, poz. 1121), jednakże nie można jej znaczenia ograniczyć wyłącznie do decyzji wydawanych w związku ze zniesieniem sądów rejonowych z dniem 1 stycznia 2013 r. To samo dotyczy bowiem każdego przypadku likwidacji sądu, w tym Sądu Rejonowego w X., co nastąpiło z dniem 1 stycznia 2009 r.

U podstaw takiego wniosku legł pogląd, iż przewidziane w art. 75 § 3 p.u.s.p. uprawnienie Ministra Sprawiedliwości nie należy do zakresu władzy wykonawczej i nie jest decyzją administracyjną, nie mają więc do niego zastosowania art. 37 ust. 1 i ust. 5 u.R.M., ani przepisy ustawy z 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 743), gdyż dotyczą one tylko działań ministrów jako organu administracji publicznej w sprawowaniu władzy wykonawczej.

Odmienne poglądy co do tej kwestii wyrażone zostały w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2007 r. (BSA - 4110-5/07), dotyczącej jednak przeniesienia sędziego do innego sądu za jego zgodą, ale również w uzasadnieniu wyroku z dnia 16 października 2013 r., III KK 280/13 (nie publ.).

Wyjaśnienie rozbieżności poglądów ujawnionej w orzecznictwie ma – zdaniem Sądu Okręgowego – znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, bo decyduje o możliwości zakwalifikowania postępowania jako nieważnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przytoczone na wstępie zagadnienie prawne zostało przedstawione do rozstrzygnięcia postanowieniem podjętym przez Sąd Okręgowy w dniu

17 października 2013 r., a zatem w czasie, gdy – po podjęciu uchwały przez skład siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2013 r., III CZP 46/13 oraz ujawnieniu się rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego spowodowanych wydaniem w oparciu o przeciwny pogląd prawny wyroku z dnia 16 października 2013 r., III KK 280/13 (nie publ.) – mogły powstać wątpliwości dotyczące legalności decyzji o przeniesieniu sędziego na inne miejsce służbowe, jeśli została ona wydana na podstawie art. 75 § 3 w związku z art. 75 § 2 pkt 1 p.u.s.p. przez sekretarza lub podsekretarza stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości w zastępstwie Ministra Sprawiedliwości. Wątpliwości te zostały jednak jednoznacznie wyjaśnione w uchwale pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2014 r., BSA-I-4110-4/13 (OSNC 2014, nr 5, poz. 49). W uchwale tej Sąd Najwyższy stwierdził, że Minister Sprawiedliwości w wydaniu decyzji o przeniesieniu sędziego na inne miejsce służbowe nie może być zastąpiony przez sekretarza stanu ani podsekretarza stanu. Sąd Najwyższy zastrzegł jednak, że wykładania dokonana w tej uchwale wiąże od chwili jej podjęcia.

Uchwała z dnia 28 stycznia 2014 r., BSA-I-4110-4/13, ma moc zasady prawnej i na podstawie art. 61 § 6 i art. 62 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (jedn. tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 499; dalej: „u.S.N.”) wiąże wszystkich sędziów Sądu Najwyższego. Siłą autorytetu tego Sądu oraz jego pozycji ustrojowej i funkcji w ramach sprawowania wymiaru sprawiedliwości wpływa także bezpośrednio na orzecznictwo sądów powszechnych i wojskowych (art. 183 ust. 1 Konstytucji i art. 1 pkt 1 p.u.s.p.).

W tej sytuacji należy przyjąć, że podjęcie przez pełny skład Sądu Najwyższego uchwały z dnia 28 stycznia 2014 r., BSA-I-4110-4/13, wyjaśniającej wątpliwości będące podłożem problemu tworzącego zagadnienie prawne przedstawione Sądowi Najwyższemu przez Sąd Okręgowy do rozstrzygnięcia, uzasadnia odmowę podjęcia uchwały (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2000 r., III CZP 7/00, OSNCP 2000, nr 12, poz. 221).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 61 § 1 u.S.N., postanowiono jak w sentencji.